

5 Het Brood des levens en het levende Water

De Heere Jezus is het 'ware Brood', het 'ware Licht' en 'de ware Wijnstok' (Joh. 6:32; 1:9; 15:1). De Heere noemt Zich ook 'de goede Herder'. Hiermee zegt Hij min of meer hetzelfde: Ik ben de ware Herder. Voor Mij zijn er andere herders geweest; maar Ik alleen ben de goede Herder. Hij noemt Zich eveneens 'de Weg, en de Waarheid en het Leven' (Joh. 14:6). Door het stijlfiguur hendiadys kunnen we dit lezen als 'de ware en levende Weg'.¹

Ware genade

Hendiadys vinden we ook in Johannes 1. Van de Heere Jezus schrijft Johannes:

'En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.' (Joh. 1:14).

'Genade en waarheid' lezen we als 'ware genade'. De komst van Christus, de vleeswording van het Woord, wordt hiermee geplaatst naast de wet die door Mozes is gegeven (Joh. 1:17).

'Want de wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid zijn er door Jezus Christus gekomen.' (Joh. 1:17).

'Ware genade' is door Jezus Christus gekomen. Was er voordien dan geen genade? Ja, natuurlijk wel. Maar deze genade was gehuld in typen en schaduwen, zoals het manna, het licht, de wijnstok en de herder. De ware genade, de belichaming van dit alles, vinden we in Christus Jezus.

'En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade.' (Joh. 1:16, SV).

¹ Hendiadys betekent letterlijk 'één door twee'. In het onderhavige geval moeten we eigenlijk spreken van hendiatrix, 'één door drie.' Twee of drie zelfstandige naamwoorden worden er gebruikt om één ding aan te duiden. In Joh. 14:6 zijn Waarheid en Leven bijvoeglijk gebruikt bij Weg. Het is een stijlfiguur, die in het Oude en Nieuwe Testament heel veel voorkomt en eigen is aan de Hebreeuwse en Griekse taal. Een stijlfiguur wordt dikwijls gebruikt om iets te benadrukken.

‘Voor’ is de vertaling van het Griekse *anti*, wat als grondbetekenis ‘in de plaats van’ heeft. De schaduwen hebben plaatsgemaakt voor de Waarheid. In het volle Licht zijn de schaduwen verdwenen: ‘genade in de plaats van genade’.

Leven

Daarom zegt de Heere:

‘Ik ben het Brood des levens.’ (Joh. 6:35).

‘Leven’ is een van de kernwoorden van het Evangelie naar Johannes. ‘Leven’ is de reden waarom hij zijn Evangelie geschreven heeft.

‘Jezus nu heeft in aanwezigheid van Zijn discipelen nog wel veel andere tekenen gedaan, die niet beschreven zijn in dit boek, maar deze zijn beschreven, opdat u gelooft dat Jezus de Christus is, de Zoon van God, en opdat u, door te geloven, het leven zult hebben in Zijn Naam.’ (Joh. 20:30, 31).

Met dit leven doelt hij op het eeuwige leven. Ook dat wordt bij lezing van dit Evangelie duidelijk genoeg. En dat leven omschrijft de Heere Zelf als volgt:

‘En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Die Gij gezonden hebt.’ (Joh. 17:3).

In deze context moeten we Zijn uitspraak ‘Ik ben het Brood des levens’ lezen.

Dit Brood des levens staat tegenover ‘het voedsel dat vergaat.’ (Joh. 6:27). De Joden worden aangespoord om niet om dat voedsel te werken, maar ‘om het voedsel dat blijft tot in het eeuwige leven’. Aanvankelijk hebben zij niet door dat Hij over Zichzelf spreekt. Maar naarmate dit meer helder wordt voor hen, beginnen zij te morren in plaats van te ‘eten’. En zoals hun verre voorvaderen zich vol verachting uitlieten over het manna (Num. 11:5, 6), zo wenden zij zichzelf af van dit Brood dat eeuwig leven geeft.

‘Velen dan van Zijn discipelen die dit hoorden, zeiden: Dit woord is hard; wie kan het aanhoren? Maar omdat Jezus bij Zichzelf wist dat Zijn discipelen daarover morden, zei Hij tegen hen: Neemt u hier aanstoot aan? En als u de Zoon des mensen nu eens zou zien opvaren naar de plaats waar Hij eerder was? De Geest is het Die levend maakt, het vlees heeft geen enkel nut. De woorden die Ik tot u spreek, zijn geest en zijn

leven (...). Van toen af trokken velen van Zijn discipelen zich terug en gingen niet meer met Hem mee.’ (Joh. 6:60-66).

De Bron van Levend water

‘En Jezus zei tegen hen: Ik ben het Brood des levens; wie tot Mij komt, zal beslist geen honger hebben, en wie in Mij gelooft, zal nooit meer dorst hebben.’ (Joh. 6:35).

Met deze laatste woorden wijst de Heere terug naar Zijn gesprek met de Samaritaanse vrouw. Ook in dat gesprek spreekt Hij overigens die gezaghebbende woorden: *Egoo eimi, IK BEN.*

‘De vrouw zei tegen Hem: Ik weet dat de Messias komt (Die Christus genoemd wordt); wanneer Die gekomen zal zijn, zal Hij ons alles verkondigen. Jezus zei tegen haar: Ik ben het, Die met u spreekt.’ (Joh. 4:25).

De Heere Jezus zat vermoeid bij een waterput toen een Samaritaanse vrouw daar kwam om water te putten. De Heere opende het gesprek.² Hij vroeg haar om Hem wat water te geven. Nadat de vrouw haar verbazing bekend had gemaakt over het feit dat een Joodse man haar, een Samaritaanse vrouw, om water vraagt, zei Hij:

‘Als u de gave van God kende, en wist Wie Hij is Die tegen u zegt: Geef Mij te drinken, u zou het Hem hebben gevraagd en Hij zou u levend water gegeven hebben.’ (Joh. 4:10).

De verbazing van de vrouw werd nog groter, maar we zien bij haar wel wat licht dagen. Ze begreep niet hoe Hij haar water zou moeten geven. Hij had niets bij Zich om water mee te putten. Maar haar volgende vraag verried niet alleen maar onkunde en onwetendheid.

‘Bent U soms meer dan onze vader Jakob, die ons de put gegeven heeft en zelf daaruit gedronken heeft, evenals zijn kinderen en zijn kudde?’ (Joh. 4:12).

In de trant van deze studies zouden we het antwoord kunnen geven. Ja, Hij is Meer dan vader Jakob. Hij is de ware Bron. De put die Jakob hen had gegeven, was slechts een schaduw, zoals

² Het feit dat een man een gesprek met een vrouw aanknoopte, was al hoogst ongebruikelijk. Dat het zelfs een Jood was, Die zich tot een Samaritaanse richtte, was nog vreemder. De verbazing van de vrouw was dus groot toen Hij haar zelfs ook nog om water vroeg.

het manna, de wijnrank, de herder en het licht. Hij is 'de bron van levend water' (Jer. 2:13). Dat is wat de Heere haar duidelijk wil maken. En hoe mooi is het om haar uiteindelijke reactie te lezen toen de volle waarheid tot haar doordrong.

De klacht van de Heere over Zijn volk was:

'Want Mijn volk heeft een dubbel kwaad gedaan: Mij, de bron van levend water, hebben zij verlaten, om zich bakken uit te hakken, lekkende bakken, die geen water houden.' (Jer. 2:13).

Maar zodra de Samaritaanse vrouw beseftte dat de Messias voor haar stond, de Bron van levend water, vergat zij waarvoor ze gekomen was, verliet ze haar waterkruik, haar 'lekkende bak' en vervulde als eerste deze profetie:

'Maar het water dat Ik hem zal geven, zal in hem een bron worden van water dat opwelt tot in het eeuwige leven.' (Joh. 4:14).

Het Brood des levens en het levende water

'En Jezus zei tegen hen: Ik ben het Brood des levens; wie tot Mij komt, zal beslist geen honger hebben, en wie in Mij gelooft, zal nooit meer dorst hebben.' (Joh. 6:35).

De vrouw en de schare; ze wilden het allemaal wel hebben. (Joh. 4:15; 6:34). De vrouw zou dan geen water meer hoeven te komen putten. En ongetwijfeld dacht de schare iets soortgelijks bij het horen van Zijn overdrachtelijke taalgebruik.

Met het water bedoelde Hij echter 'geestelijk' water. Een bron van water, dat opwelt tot in het eeuwige leven. En met het brood bedoelde hij 'geestelijk' voedsel. Voedsel, dat blijft tot in het eeuwige leven. Dát is het water en het brood dat werkelijk verzadigt. Dát voedsel geeft leven.

De menigte keerde zich in grote getale van Hem af, om te gaan werken voor het voedsel dat vergaat.

De Samaritaanse vrouw koos het betere deel. Zij keerde zich van haar waterkruik met het tijdelijke water af, om velen van Hem te vertellen en velen tot de ware Bron en het ware Brood te leiden.

De menigte was na het teken van de wonderbaarlijke vermenigvuldiging van de twee vissen en de vijf broden verre van overtuigd.

De Samaritaanse vrouw had niet meer nodig dan een scherpe veroordeling van haar zondige levensstijl. De menigte begon te morren. De Samaritaanse geloofde en verkondigde.

Zij was het die de eerste verzen van Jesaja 55 ten volle heeft begrepen:

‘O, alle dorstigen, kom tot de wateren, en u die geen geld hebt, kom, koop en eet, ja, kom, koop zonder geld, zonder prijs, wijn en melk. Waarom weegt u geld af voor wat geen brood is, en uw arbeid voor wat niet verzadigen kan? Luister aandachtig naar Mij, eet het goede, en laat uw ziel vreugde scheppen in de overvloed. Neig uw oor en kom tot Mij, luister, en uw ziel zal leven’. (Jes. 55:1-3).

De Samaritaanse vrouw en de menigte houden ons altijd weer die indringende spiegel voor: wat is het water en wat is het brood waarvan wij leven?